

ДОЦІЛЬНІСТЬ ВИРОЩУВАННЯ ГОРОХУ В УКРАЇНІ

Полукравець Д.В., аспірант

e-mail: dimonaya77@gmail.com

Подільський державний аграрно-технічний університет

У зерновому балансі вагоме місце відводиться виробництву зернобобових культур, зокрема найпоширенішої з них – гороху. Сучасні технології відкривають нові можливості використання гороху в техніці, медицині й фармацевтиці. Агротехнічне значення гороху полягає в тому, що він збагачує ґрунт цінною органічною масою та азотом, поповнює орний шар фосфором, калієм, кальцієм, є добрим фітосанітором, покращує структуру ґрунту й підвищує його родючість. Зерно гороху відзначається великим вмістом білка, який є важливою складовою частиною харчування людей, а також цінним кормом для сільськогосподарських тварин. Білок гороху містить багато важливих амінокислот, які сприяють повноцінному його засвоєнню. Він у півтора раза краще засвоюється, ніж білок пшениці. У зерні й зеленій масі міститься багато вуглеводів, мінеральних солей та вітамінів. У тваринництві горох широко використовується як зелений корм, сінаж та для виробництва трав'яного борошна. За поживністю цій культурі належить одне із провідних місць серед продовольчих та фуражних культур.

Горох має важливе агротехнічне значення як бобова культура з енергозберігаючим потенціалом. Коренева система його з великою засвоєвальною здатністю досить глибоко проникає в ґрунт, використовує поживні речовини з важкорозчинних сполук. Бульбочкові бактерії на коренні засвоюють азот з повітря і тим самим збагачують ним ґрунт, що має важливе значення в підвищенні родючості ґрунту. У зв'язку з цим горох є добрим попередником для інших сільськогосподарських культур. Вирощування гороху як парозаймаючої культури в сівоzmінні – важливий фактор збільшення хлібофуражних ресурсів зерна.

На сьогодні горох вирощують у всіх землеробських районах світу. За посівними площами (2018 року – 8,1 млн га) він посідає четверте місце у світі після сої, квасолі, нуту. В Україні у 2020 році горохом було засіяно 435,5 тис. га. Урожайність гороху становила 1.80 т/га, валовий збір – 800 тис. т. Принагідно варто відзначити, що зі зменшенням посівних площ під горохом відбулося зниження показників його валового збору.

Збільшення валових зборів зерна гороху як цінного джерела рослинного білка в споживчому балансі в харчуванні населення в сучасних умовах набуває важливого народогосподарського значення. На разі в Україні його виробництво перебуває на низькому рівні, що зумовлено не значними посівними площами та нестабільністю врожайності культури за роками. Проте горох у зоні Лісостепу забезпечений усіма факторами життя в повній мірі. Сучасні його сорти здатні формувати 5,0–6,0 т/га. Серед причин зниження виробництва гороху є певні біологічні властивості культури – хвороби, вилягання, осипання й бути придатними до збирання прямим комбайнуванням. Ефективність вирощування гороху залежить від цілої низки факторів, першим із яких, після вибору

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В РОСЛИННИЦТВІ

IV ВСЕУКРАЇНСЬКА НАУКОВА ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЯ (10 травня 2021 р.)

оптимального сорту, є попередник і місце в сівозміні.

Горох – культура вимоглива до умов вирощування і насамперед, потребує дотримання науково обгрунтованого розміщення її в сівозміні. За сучасних умов вимоги до різних сортів залежно від різних способів використання неоднакові й реалізувати в повній мірі потенціал врожайності того чи іншого сорту можна лише тоді, коли спеціаліст добре обізнаний з біологічними властивостями культури, потребами її в окремі періоди у воді, поживі. На відміну від сої горох не терпить монокультури вирощування або зближення його в сівозмінні з іншими бобовими. Як показують досліди та виробнича практика, неправильне розміщення гороху в сівозмінні призводить до великого недобору врожаю зерна і зеленої маси внаслідок значного ураження рослин кореневими гнилями. Найбільший врожай гороху отримують, коли його розміщують у сівозмінні не раніше як на 4 – 5-й рік після зернобобових культур та багаторічних трав.

На сьогодні на думку багатьох вчених, культура недооцінена, хоча за правельних умов вирощування може дати досить хороший прибуток. Можна перерахувати багато плюсів вирощування гороху, але одними із основних, це добрий попередник під інші культури та збагачення ґрунту азотом.

Виходячи із вище переліченого, вивчення та порівняльна оцінка сортів гороху, найбільш адаптованих до конкретних ґрунтово-кліматичних умов, удосконалення існуючих технологій вирощування та впровадження нових дієвих агрозаходів, спрямованих на отримання оптимальної продуктивності в умовах зони вирощування є актуальними питаннями сьогодення.

Список використаної літератури

1. Розвадовський А.М. Інтенсивна технологія вирощування гороху. 1988.
2. Дворецька С., Губенко Л. Технологічні аспекти вирощування гороху. *Пропозиція*. 2019. № 5. С. 80–84.
3. Черкас В. Що люблять бобові. *Агробізнес сьогодні*. 2019. № 4, С.56–62.